



**XVIII. školsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
8. veljače 2013.**

treći (III.) razred

zaporka

| | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|
| | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Zaokruži sve riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

zagreb je glavni grad republike hrvatske. razvio se od gradeca (današnji gornji grad) i kaptola. donji grad razvija se tek u 19. stoljeću. najljepši dio donjega grada čini lenucijeva potkova – niz parkova prema zamisli arhitekta milana lenucija. počinje s trgom n. š. zrinskoga, zatim slijedi strossmayerov trg, trg kralja tomislava, botanički vrt, marulićev trg, trg antuna, ivana i vladimira mažuranića i završava trgom maršala tita. na tome posljednjem trgu u nizu nalazi se zgrada hrvatskoga narodnog kazališta, dok je hrvatska akademija znanosti i umjetnosti smještena na strossmayerovu trgu.

| | |
|---|--|
| 5 | |
|---|--|

2. Na prazne crte napiši č ili ć.

- a) Kupila sam novi u __vrš__iva__ za kosu.
- b) Kupa__e ga__ice nekad su se pravile kod ku__e, a bile su vrlo prakti__ne.
- c) Ako ih budemo __ekali, zakasnit __emo.
- d) Njezino je gledanje u kavu bilo za __uđuju__e vra__ānje.
- e) Ta je daš__ara bila trošna.

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

3. Na prazne crte napiši ije/je.

Epika je naziv za svu pripov __dačku književnost. Osnovna joj je značajka pripov __dni ton. Prije je naziv epika bio prim __njen samo na pripov __dne oblike u stihu (epske p __sme, epove, epopeje). O događajima u d __lima pripov __da pripov __dač.

| | |
|---|--|
| 4 | |
|---|--|

| | |
|----|--|
| 12 | |
|----|--|

4. Podcrtaj imenske riječi i označi padež uobičajenom kraticom (N, G, D, A, V, L, I).

Tu svetinju nosaše Mara u svome srcu koje bijaše kao čaša puna pelina. Nitko nije za to znao, ni otac, nitko do mladića koji joj je dušu otvorio bio.

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

5. Razvrstaj glagolske oblike.

Djevojka htjede utješiti oca radeći od zore do mraka, pazeći i u kući i na polju, ali ni njoj ne bijaše lakše pri duši. Visok plot dijelio je Lončarićevu od Pavlekovićeve kuće, kanda su to dva razna svijeta, ali kad god je djevojka na te nemile daske okom svrnula, zaigralo bi joj srce življe i bilo joj da će preletjeti preko te ograde što su je gnjevni oci podigli bili.

(A. Šenoa: *Prosjak Luka*)

| | |
|------------|----------------------|
| infinitiv: | pluskvamperfekt: |
| prezent: | futur I.: |
| perfekt: | kondicional I.: |
| imperfekt: | krnji perfekt: |
| aorist: | gl. prilog sadašnji: |

| | |
|---|--|
| 6 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 9 | |
|---|--|

6. Odredi glasovne promjene u podcrtanim riječima.

Jesenski vjetar raznosio je lišće i šuštao kroz grmlje.

lišće _____ ; _____

šuštao _____

grmlje _____

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

7. Zaokruži ispravno napisane riječi.

- a) **Shakespeareovska/Shakespeareova** drama *Hamlet* jedno je od najvažnijih djela svjetske književnosti.
- b) Shakespeare je napisao **40-ak/40-tak** dramskih djela.
- c) **Shakespeareovski/Šekspirovski** sonet sastoji se od triju katrena i jednog dvostiha.

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

8. Zadatak ima dva dijela.

a) Upiši zareze u zadanu rečenicu.

b) Na zadanu crtu napiši načelo/pravilo po kojemu si napisao/la zareze.

Planine prvi hrvatski roman napisao je Petar Zoranić.

Načelo/pravilo: _____

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 7 | |
|---|--|

9. Ispiši iz rečenice nepunoznačne riječi (ako se ista riječ pojavljuje višeput, svaki ju put treba ispisati).

Zoraniću je *baščina* izraz za zavičaj, ali i za domovinu u cjelini.

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

10. Zamijeni brojke brojevnim riječima te ih upiši na predviđeno mjesto.

Za natjecanje smo izabrali _____(9) učenika, ali bez _____(2) dječaka i bez _____(3) djevojčica nismo uspjeli pobijediti.

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

11. Koje se vrijeme izriče prezentom označenoga glagola?

Ako dobro **pogledaš**, vidjet ćeš pored njega još jednu osobu.

| | |
|---|--|
| 1 | |
|---|--|

12. Koja je gramatička oprjeka u riječima *ispisati/ispisivati*?

| | |
|---|--|
| 1 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 7 | |
|---|--|

13. Zadatak ima dva dijela.

- a) **Kojoj vrsti rečenice pripada zadana rečenica?**
- b) **Preoblikuj zadanu rečenicu u vremensku.**

Izvući će se ako preplivaju rijeku.

a) vrsta rečenice: _____

b) vremenska rečenica:

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

14. Zaokruži slovo uz točnu tvrdnju.

- a) Na temu i remu raščlanjuje se iskaz.
- b) Na temu i remu raščlanjuje se rečenica.

| | |
|---|--|
| 1 | |
|---|--|

15. Odredi tip odnosa između označenih riječi (sročnost, upravljanje, pridruživanje).

- a) Oduševljava me pisanje pisama. _____
- b) Pišući, razmišljam i o sebi. _____
- c) Privatno pismo odraz je moje unutrašnjosti. _____

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 5 | |
|---|--|

16. Zadatak ima dva dijela.

- a) Rastavi riječi na morfeme i upiši ih na odgovarajuće mjesto.
- b) Odredi oblikotvornu osnovu riječi i napiši je na zadanu crtu.

nadglednik

a)

prefiks _____

sufiks _____

korijen _____

gramatički morfem _____

b) oblikotvorna osnova riječi _____

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

17. Zadatak ima dva dijela.

- 1.) U tablicu ispiši predikate iz zadanih rečenica.
- 2.) U tablicu upiši vrstu predikata.

- a) Njegova je sestra najljepša djevojka u gradu.
- b) Prestani se već jednom smijati.
- c) Bilo nam je neugodno.

| predikat | vrsta predikata |
|----------|-----------------|
| a) | |
| b) | |
| c) | |

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 5 | |
|---|--|

18. Ispiši subjekte iz rečenica.

- a. Lijepa je djevojka bila ta Mara. _____
- b. Njezin je brat trgovac žitom. _____
- c. Prolazili su šumom lovac i lugar. _____
- d. Kloni se zlih jezika. _____

| | |
|---|--|
| 4 | |
|---|--|

19. Ispiši objekte iz rečenice.

Kao dijete volio sam bajke pa su mi ih često darivali za rođendan.

izravni objekt: _____

neizravni objekt: _____

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

20. Zaokruži slovo ispred glagola koji otvara mjesto izravnom objektu.

- a) hodati
- b) gledati
- c) čučati
- d) misliti

| | |
|---|--|
| 1 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 8 | |
|---|--|

21. Ispiši članove rečeničnoga ustrojstva iz sljedeće rečenice.

Ja sam tamo kao prosjak morao moljati kruha od prolaznika.

| | |
|------------------------|--|
| predikat | |
| subjekt | |
| objekt | |
| priložna oznaka | |

| | |
|---|--|
| 4 | |
|---|--|

22. Zaokruži nesamostalne članove rečeničnoga ustrojstva.

Ptica lastavica svake se godine vraća u svoje staro gnijezdo.

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

23. Odredi sintaktičku službu podcrtanim riječima.

Čini se da je vodovod gradio s malo novca, možda i na svoju ruku, štedeći na zidu i kulama.

(I. Aralica: *Duše robova*)

vodovod _____

štedeći _____

zidu _____

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 9 | |
|---|--|

24. Na crtu kraj svake rečenice napiši kojoj vrsti zavisno složene rečenice pripada.

- a) Grad više nije što je nekad bio. _____
- b) Dreka traje da sve trepti mozak. _____
- c) Dok je bila mlada, lijepa je cura bila ta Sava. _____
- d) Cio je skup umukao jer se pojavio starac. _____
- e) Sad si vlastitim očima vidio koga u kući hraniš. _____
- f) Starac je odgovorio da on prodaje tajne. _____
- g) Priča se da je izvor presušio. _____

| | |
|---|--|
| 5 | |
|---|--|

25. Priložna oznaka u rečenici *Pas se repom brani od muha* izriče:

- a) mjesto
b) način
c) posljedicu
d) uzrok

| | |
|---|--|
| 1 | |
|---|--|

26. Iz rečenice ispiši sročne i nesročne atribute.

Taj roman započinje zanimljivim predgovorom, a završava genealogijom glavnih junaka.

sročni atributi: _____

nesročni atributi: _____

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 9 | |
|---|--|

27. Zadatak ima dva dijela.

- a) Ispiši iz rečenice priložne oznake.
- b) U tablicu upiši vrstu priložne oznake.

Prošle godine otišli su s prijateljima u grad.

| a) priložna oznaka | b) vrsta priložne oznake |
|--------------------|--------------------------|
| | |
| | |
| | |

| | |
|---|--|
| 3 | |
|---|--|

28. Zadatak ima dva dijela.

Zadanu rečenicu preoblikuj:

- a) u upitnu rečenicu
- b) u niječnu rečenicu

Pjevali su do zore.

upitna: _____

niječna: _____

| | |
|---|--|
| 2 | |
|---|--|

| | |
|---|--|
| 5 | |
|---|--|

29. Iz rečenica ispiši sve (s ponavljanjima) prednaglasnice (proklitike) i zanaglasnice (enklitike) i razvrstaj ih u tablicu.

Htio bi znati vrijedi li ovo? To ti ne mogu pokazati. Jednom ćeš doznati. Bez brige, ukazat će ti se prilika, bez rana se ne proživi godina... O sine, nepametni sine, ti odlaziš i ne kupuješ, štediš dvije libre, proklete bile obje.

(I. Aralica, *Duše robova*)

| Prednaglasnice (proklitike) | Zanaglasnice (enklitike) |
|------------------------------------|---------------------------------|
| a) prijedložne: | a) zamjeničke: |
| b) vezničke: | b) glagolske: |
| c) čestične: | c) čestične: |

| | |
|---|--|
| 4 | |
|---|--|